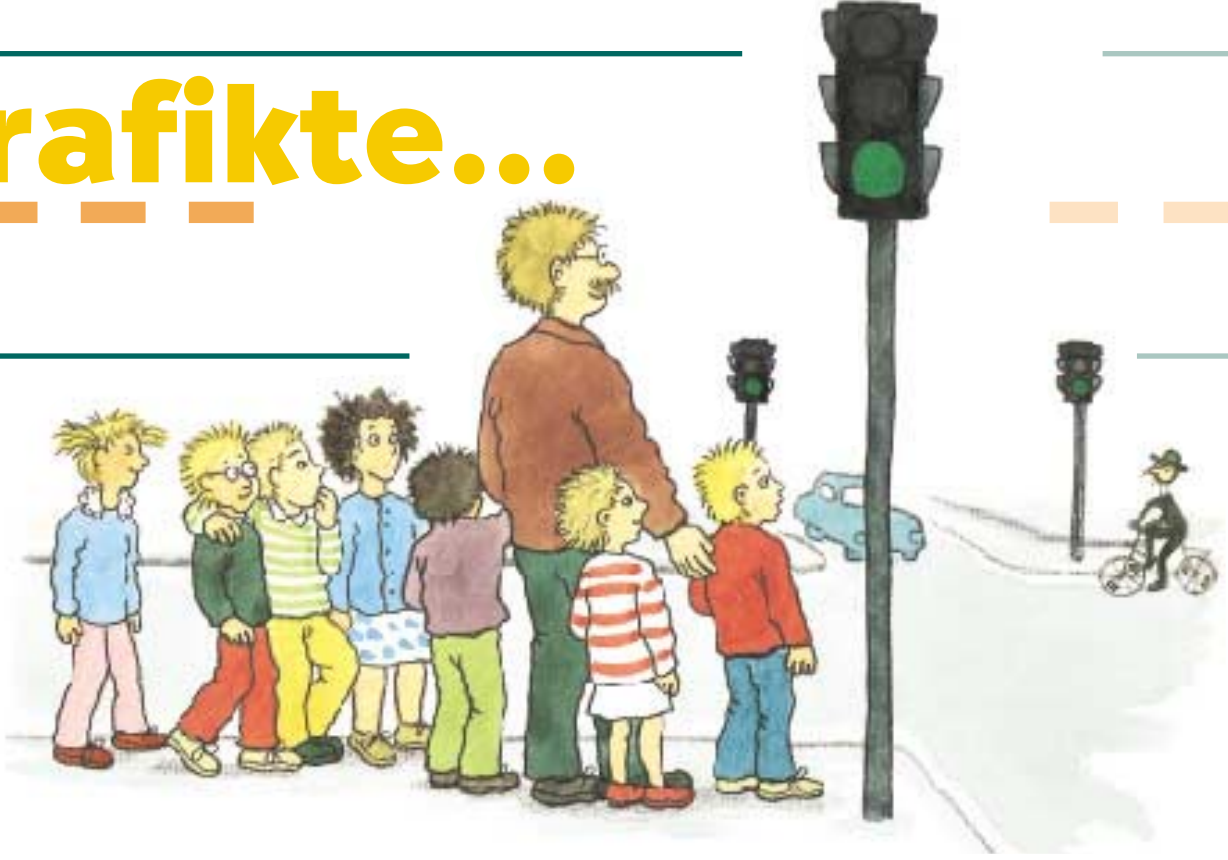

Trafikte...

Nasıl Güvende Olabiliriz?

Her gün, servisle ya da yürüyerek okula gidip geliyorsunuz. Alışverişe çıkıyorsunuz; arkadaşlarınızı, akrabalarınızı ziyaret ediyorsunuz. Bütün hareketlerinizde yaşınız gereği ya araç yolcusu ya da yaya olarak trafikte bulunuyorsunuz. Trafikte bizi ne tür tehlikeler, riskler bekliyor; bunların yeterince ayırında mısınız?

Trafik kazaları hem dünyada hem de ülkemizde çok üzücü can kayıplarına, yaralanmalara neden olmayı sürdürüyor. Türkiye'de her yıl yaklaşık 500 000 trafik kazası oluyor ve bu kazalar sonucu 10 000 insanımızı yitiriyoruz. 100 000'in üzerinde insanımız da yaralanıyor ya da sakat kalıyor. Bu kazaların üçte ikisinin kentlerin içinde olduğunu da anımsarsak çok büyük bir sorunla karşı karşıya olduğumuzu görebiliriz. Elbette trafiğe hiç çıkmamalık edemeyiz. Teknolojinin bize sunduğu olanaklardan, yani araçlarla yolculuk etmekten de kaçınamayız. Öyleyse yanıtını aramamız gereken soru şu: Trafikte nasıl güvenli durumda olabiliriz? Bunu sağlamak için neler yapmalıyız, nasıl davranmalıyız? Trafikte karşılaşılabileceğimiz tehlikeleri yeterince farkında mıyız? Yazımızı okuduğunuzda bilmemiz ve yapmamız gereken çok şey olduğunu göreceksiniz.

Kuşkusuz, her şey trafik kurallarını bilmekle ve bunları her zaman uygulamakla başlıyor. Ancak, ilköğretim çağında tüm kuralları öğrenmeniz gerekli değil. Örneğin, bir aracın diğer aracı geçerken

hangi kurallara uyacağını şimdiden bilmeniz gerekmiyor. Yani, hemen gözünüz korkmasın... Ancak, kuralları bilmek yeterli olmuyor, trafikte karşılaşılabileceğiniz tehlikeleri ve güvende olmak için yapılması gerekenleri öğrenmeniz ve uygulamanız önemli. Trafikte yaya ve yolcu olarak yaşadığımız tehlikeleri ve yapmamız gerekenleri gelin birlikte inceleyelim.

Yeşil Işıpta Bile Güvenli Bir Ortam Olmayabilir?

Ortamın trafik açısından güvenli olmadığını fark ettiğimizde nereden geçeceğiz? Eğer yolumuzun üzerinde yayalar için düzenlenmiş alt ya da üst geçitler varsa, mutlaka bunları kullanmalıyız. Bu, belki biraz zaman yitirmemize neden olur; ama çok güvenli bir geçiş sağlar. Bunun dışında, ışıklı kavşaklarda yer alan yaya geçitlerini kullanabiliriz. Bir soru daha... Bu geçişlerde, yayaya yeşil ışık yandığında, hemen yola çıkabilir miyiz ve güvende sayılabilir miyiz? Kocaman bir "hayır" daha. Neden? Elbette yine sürücüler yüzünden. Birçok kavşakta size yeşil ışık yandığında, başka bir yöndeki araçlara da yeşil ışık yanar. Yasalar gereği, sürücülerin yayalara öncelik tanıması gerekir. Ama, sürücüler buna pek dikkat etmezler. Bu nedenle, geçişe başlamadan önce tüm araçların durduğundan emin olmamız, ve hatta sürücülerle göz iletişimi kurarak karşıya geçmek istediğimizi belirtmemiz gerekir. Bu bile yetmeyebilir, bu yüzden elimizle de bir uyarı yapmamızda hiç sakınca yok. Kavşaklarda, hiçbir

Trafikte...

zaman çapraz geçişler yapmayıp hep iki aşamada geçmeliyiz. Unutmayın, trafikte güvende olmak önemlidir, haklı olmak değil!

Çocuklar Nasıl Görür, Neler Görür?

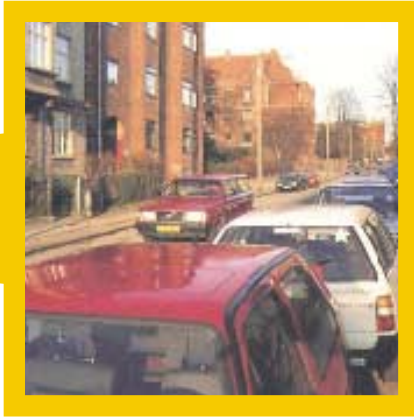
Fotoğraflara bir göz gezdirelim. Büyüklerin ve sizlerin gördükleriniz birbirinden nasıl farklı. Sizin baktığınız yükseklik, büyüklerinizinkine göre daha az. Bu, görüş alanınızı daraltıyor; özellikle çevrede park etmiş araçlar gibi engeller varsa, trafik hareketlerini yeterince gözlemleyemiyorsunuz. Gelelim, ilginizin nelerin üzerinde yoğunlaştığına. Yola bir top kaçtığı anda, dikkatiniz yalnız ondadır. Aklınızda onu hemen koşup almak olursa, kocaman caddeyi, geçen araçları, neredeyse hiçbir şeyi göremezsiniz; tüm dikkatiniz top üzerinde yoğunlaşır. Boyunuz hemen uzamayacağına göre tek yapacağınız şey, heyecanınızı denetim altına almaya çalışmak ve dikkatli olmak. Bir de yapmanız gereken bu satırları, en azından evdeki büyüklerle de okutmanız; çünkü asıl biz büyüklerin bu farkların ayırıcısına varmamız gerekiyor.

Trafik Işığı Olmayan Yaya Geçitlerini Zorunlu Olmadıkça Kullanmamalıyız!

Cadde ve sokaklarda karşıdan karşıya geçmek de dikkat ister. Kesinlikle, yaya geçidi olmayan yerlerden geçiş yapmayın. Peki, trafik ışıkları olmayan ve yaya geçidi olarak işaretlenmiş bir yer, bizim buradan güvenli geçiş yapacağımız anlamına gelir mi? Elbette hayır. Çünkü, sürücüler araç kullanırken çoğunlukla yayaları pek düşünmez ve yaya geçitlerine yaklaşırken aracın hızını azaltmazlar. Bir insanla bir araç çarpıştığında, insanın hayatta kalması için, aracın hızının en fazla 30 km/saat olması gerekir. Bizim size önerimiz, Türkiye'de özellikle trafiği yoğun caddelerde trafik ışıkları bulunmayan yaya geçitlerinden geçiş yapmamanız.

Babanız Aracını Kaldırıma Park Ediyor mu?

Gelelim, nereden yüreyeceğimize. Bu sorunun yanıtı çok basit: Elbette kaldırımda. Ama, ya kaldırım yoksa? Kaldırımlar olsa bile, sürücüler üzerine araçlarını park ederek bize geçecek yer bırakmamışsa ya da üzerlerinde geçişimizi olanaksız kılacak başka engeller varsa? Ne yazık ki, büyük kentlerde hep böyle durumlarla karşı karşıya kalıyoruz. Kuralların olması ve bunları bilmek yeterli olmuyor. Size önerilerimiz var: Öncelikle, olanak varsa kaldırımda yürüyün. Eğer, kullandığınız kaldırımlar düzensiz ya da park edilmiş araçlarla doluyorsa büyüklerinize de danışarak,

Büyüklerin görüş alanı daha geniştir (solda), çocuklarıkiyse daha dardır (sağda).

Büyükler farklı şeylere aynı anda dikkat edebilirler (solda), çocuklarsa yalnızca kendilerini heyecanlandıran konulara (dondurma ve top gibi) dikkat ederler (sağda).

kaldırımları daha az sorunlu başka bir sokağı seçebilirsiniz. Sokağın bir yanındaki kaldırımda park edilmiş araçlar var, diğerinde yoksa, üzerinde araç olmayan kaldırıma seçebilirsiniz. Kaldırımda yürürken bir engelle karşılaştığınızda, yola inmeniz gerekebilir. Dikkatlice inin, ama kaldırımın boşaldığı ilk noktada hemen tekrar kaldırım üzerine dönün. Yola indiğiniz süreyi her zaman çok kısa tutun. Kaldırımın yola yakın olmayan tarafından yürümeyi unutmayın. Kaldırım hiç yoksa ya da hep engellerle doluyorsa, yol üzerinde, kenardan ve mutlaka bize doğru gelen araç trafiğini göreceğiniz şekilde, soldan yürüyün. Gıysilerinizin üzerinde, özellikle gece yürüyüşlerinde, ışık yansıtıcı malzemelerin bulunması gerektiğini unutmayın. Hani, bazı bisikletlerde var ya! Yine unutmayın, hem ailenizdeki büyüklerle hem de yol boyunca karşılaştığınız büyüklerle kaldırım üzerine park yapmanın yayaların güvenliğini tehlikeye attığını sık sık anımsatın.

Tehlikeleri Önceden Sezebilir miyiz?

Trafikte kurallara uymak, ne yazık ki güvende olmaya yetmiyor. Trafikte tehlikeli olabilecek durumları önceden kestirme yönünde alıştırmalar yapmamız ve buna göre davranmamız gerek. Bir örnek verelim: Kaldırımda yürüyorsunuz; ancak kaldırımla binalar arasında dikine araçlar park etmiş. Aklınıza ilk gelmesi gereken şey, bir aracın geri manevra yaparak park etmek için kaldırıma doğru çıkabileceği. Öyleyse biraz daha dikkat! Sokağın boş olması, seyrek olarak araç geçmesi daha tehlikesiz olduğu anlamına gelir mi? Yanıtımız ne yazık ki hayır. Tam tersine araç sıklığının fazla olduğu caddelerde, araçların hızları daha düşük ve kontroller daha yaygın olarak yapılır. Ara sokaklarda, doğru olmadığı halde sürücülerin daha hızlı araba kullandığı yerlerdir genellikle. Bu nedenle ara sokaklarda her an hızlı giden bir arabayla karşılaşacağımızı unutmamamız gerekir. Bir de yollarda oyun oynamanın çok tehlikeli olduğunu. Evinizin bulunduğu ara sokaklara hız kesici küçük tümsekler yapılması için ailenizin yetkililere başvurmasını sağlamayı deneyebilirsiniz.

Servis Araçlarını Beklerken!

Birçoğunuz okula gitmek için servis araçları kullanıyor. Öncelikle servise binip inerken yapmamız gerekenleri gözden geçirelim. Servis aracının, eğer mümkünse, sizi evinize en yakın yerden alıp bırakmasını sağlayın. Ayrıca, iniş-biniş yapacağınız kapının kaldırıma doğru açılmasının çok güvenli olacağını unutmayın. Ters durumda servis sürücünüzü okul idaresi, aileniz ya da sizler uyarabilirsiniz. Sıklıkla yaptığımız yanlışlar şunlar: Evden geç çıkarız, o sırada servis bizi bekliyor olur ve telaşla yola fırlarız. Ya servisten inerken? Yine telaşla inerek, duran aracın önünden ya da arkasından yola çıkarız. Doğrusunu yeniden anımsayalım: Evimizden mutlaka servis saatinden biraz erken çıkalım ve servisi güvenli bir yerde telaşsız bekleyelim. Servisten indikten sonra, aracın uzaklaşmasını bekleyelim. Eğer karşıdan karşıya geçeceksek yolun her iki yönünü rahatlıkla göreceğimiz bir noktaya gelip, tehlike yoksa dikkatlice geçelim. Servisten inerken ve binerken, her an yere düşebilecek kitap-defter gibi eşyalarımızı elde taşımayalım. Çantamızın kapalı olmasına dikkat edelim. Her an üzerimizden kayacak ya da bir yere takılacak giysiler ya da eşyalar kullanmayalım. Serviste ayakta durmamanız gerektiğini, servis tam durmadan, iniş için koltuğunuzu terketmemeniz gerektiğini anımsatmaya gerek yok herhalde.

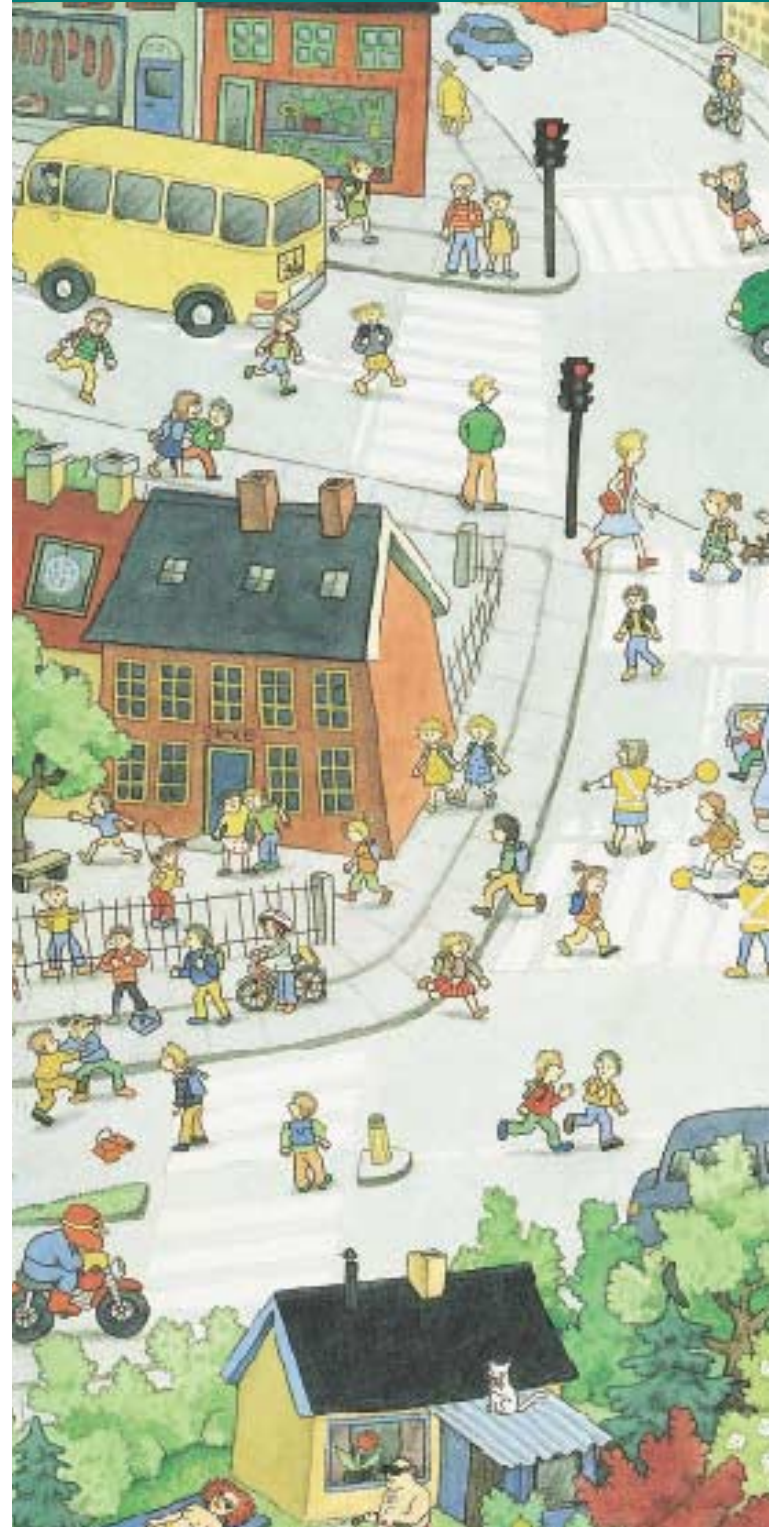
Araçta Fil Olmak İster misiniz?

Bazen, kısa süreli de olsa bir hayvanın yerine geçmek istediğiniz olur mu? Örneğin, sevimli bir kuğu ya da güçlü bir kartal olmak istediğiniz? Belki. Araç içinde fil olmaya özenmeyin de, diğerlerini düşleyebilirsiniz. Biraz karışık mı oldu? Konuştuğumuz

konu, emniyet kemeri kullanımıyla ilgili. Aracın arka koltuğunda emniyet kemeriniz bağlı olmadan yolculuk ederken, sert ve ani bir frenleme ya da çarpışmayla karşılaşırsanız, vücudunuz bir filin ağırlığının yaratacağı kuvvetle öne savrulur. Bu, yalnız sizin yaşamınızı değil, ön koltukta oturanların da yaşamını tehlikeye atar. Çocuklar, on-on iki yaşına gelinceye kadar, otomobillerin arka koltuğunda oturmalıdır. Ayrıca boylarını yükseltecek ek bir koltukta, emniyet kemerleri doğru biçimde

Trafik Ortamı Karmaşıktır!

Bu resmi evde kardeşlerinizle, büyüklerinizle ya da okulda öğretmenleriniz ve arkadaşlarınızla birlikte

bağlanmış olarak yolculuk yapmaları gerekir. Eğer arabanın arka koltuğunda, "kafalık" dediğimiz boynu koruyan yükselticiler yoksa, oturacağınız ek koltuğun, boynunuzu kavrayacak bir arkalığının bulunması gerekir. Bu kural, kent içinde yapılan kısa yolculuklar için de geçerli. Araştırmalar, özellikle düşük hızlarda emniyet kemerinin daha koruyucu olduğunu gösteriyor. Özellikle ön koltukta, emniyet kemerinizi bağlı olsa bile, 10-12 yaşlara kadar oturmamak daha doğru. Bunun nedeni, hava yastıklarının açılmasının

küçükler için tehlikeli olması. Kuşkusuz, bütün bu gereçlerin yerleştirilmesinde ve kemerinizin doğru bağlanmasında size yardımcı olmak, büyüklerin görevi. Size düşen de, bunu büyüklerle anımsatmanız.

Cumhur Aydın

*Resimler ve metinler için Danimarka Yol Güvenliği Konseyi yayınlarından yararlanılmıştır.

gözden geçirin. Hangi yanlış davranışları yaptığınızı, sizi hangi tehlikelerin beklediğini düşünün. Neden bu yanlışları yaptığınızı ve doğru davranışların neler olabileceğini birbirinize aktarın. Doğru ve güvenli davranışların, özellikle yetişkinlerle birlikte trafik içindeyken yinelenecek pekişeceğini unutmayın.

